

2003. évi XXIII. törvény

a fizetési, illetve értékpapír-elszámolási rendszerekben történő teljesítés véglegességéről

Az Országgyűlés annak érdekében, hogy meghatározza azokat a feltételeket, amelyek teljesítése mellett a kijelölt fizetési, illetve értékpapír-elszámolási rendszerek a résztvevők számára a teljesítés véglegességét biztosíthatják, előmozdítva ezzel biztonságos és hatékony működésüket, továbbá, hogy csökkentse azokat a kockázatokat, amelyek ezen rendszerek valamely résztvevője ellen indított fizetést korlátozó intézkedésből adódhatnak, a következő törvényt alkotja:

A bankok illetve a befektetési vállalkozások egymás közötti átutalásait elszámolási rendszereken keresztül bonyolítják. Az elszámolások során a rendszerek jelentős részében a tartozások illetve a követelések nettósításra kerülnek és csak a nettó összegek kerülnek teljesítésre. A rendszer védelme rendkívül fontos ezért arra az esetre, ha valamely résztvevő ellen fizetést korlátozó eljárás indul, (ilyen a csódeljárás, a felszámolás vagy olyan felügyeleti intézkedés, amely során korlátozzák, megtiltják, felfüggesztik a fizetéseket) mivel, ha ez esetben a résztvevő nem tud teljesíteni, a dominóhatás következtében a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása megrendülhet. A törvény célja e védelem megeremtése, azáltal, hogy a kijelölt rendszerek számára nyújtott biztosítékból kielégíthető a résztvevő tartozása és a biztosíték nem vonható el abban az esetben sem, ha időközben fizetést korlátozó eljárás indul azon résztvevő ellen, amely a biztosítékot nyújtotta.

A törvény előírásai összhangban állnak az Európai Parlament és a Tanács a fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerekben történő teljesítés véglegességéről szóló 98/26/EK irányelvével. Az irányelv harmonizálásának eredményeként nemcsak Magyarországon erősítjük a fizetési- és értékpapír-elszámolási rendszereket, csökkentjük az e rendszerekben való részvétellel járó kockázatokat, hanem egyidejűleg hozzájárulunk ahhoz, hogy ezek a rendszerek az Európai Unió egészének szintjén is stabilabbak legyenek.

Bevezető rendelkezések

A törvény hatálya

1. § E törvény hatálya kiterjed:

- a) a magyar jog alapján működő, a 2. § i) pontjában meghatározott fizetési, illetve értékpapír-elszámolási rendszerre (a továbbiakban együtt: rendszer),
- b) a magyar jog alapján működő rendszer valamennyi résztvevőjére, illetve az Európai Unió más tagállamának joga alapján működő rendszer magyarországi székhelyű résztvevőjére,
- c) a magyar jog, illetve az Európai Unió más tagállamának joga alapján működő rendszerben nyújtott biztosítékra, ha annak nyilvántartása Magyarországon történik.

Értelmező rendelkezések

2. § (1) E törvény alkalmazásában:

a) *elszámolási nettósítás*: valamely résztvevőnek a rendszer más résztvevőjétől kapott, illetve részére küldött transzfer megbízásaiból keletkező követeléseinek és tartozásainak egyetlen nettó követeléssé vagy nettó tartozássá való átalakítása, aminek folytán a követelés vagy a tartozás csak e nettó összegre korlátozódik;

b) *elszámoló fél*: az a résztvevő, amely az intézmények, az esetleges központi szerződő fél, illetőleg az esetleges teljesítő fél nettó fizetési kötelezettségeit megállapítja;

c) biztosíték: az óvadékként elhelyezett pénz - ideértve az óvadékként elkülönített bankszámla követelést is -, illetőleg a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvényben (a továbbiakban: Tpt.) meghatározott átruházható értékpapír;

d) fizetést korlátozó eljárás: a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. törvény szerinti csődeljárás és felszámolási eljárás, illetve ideiglenes vagyonszelvényeljárás kirendelése, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 157. §-a (1) bekezdésének *b)* pontja szerinti kivételes intézkedés, illetve a Hpt. 176/B. §-a (5) bekezdése, a Hpt. 181. §-a (2) bekezdése, továbbá a Tpt. 185. §-a (2) bekezdése, a Tpt. 192. §-a (2) bekezdése szerinti kifizetési tilalom, továbbá a Tpt. 400. §-ának (1) bekezdése *b), j), q)* és *r)* pontja, valamint (4) bekezdése szerinti felügyeleti intézkedések;

e) harmadik ország: az az ország, amely nem tagja az Európai Uniónak;

f) intézmény:

fa) a Hpt. szerinti hitelintézet, a Tpt. szerinti befektetési vállalkozás, az egyetemes postai szolgáltató, a kincstár, az Államadósság Kezelő Központ, a Magyar Nemzeti Bank, vagy

fb) más tagállamban székhellyel rendelkező hitelintézet, befektetési vállalkozás és mindazon intézmény, amely más tagállamban rendszer résztvevője lehet, vagy

fc) olyan harmadik országbeli hitelintézet, amely megfelel a Hpt. 2. számú melléklete III. fejezetének 44. pontjában foglaltaknak, vagy olyan harmadik országbeli befektetési vállalkozás, amely megfelel a Tpt. 5. §-a (1) bekezdésének 73. pontjában foglaltaknak, amely valamely rendszer résztvevője, és amelynek a rendszerben továbbított transzfer megbízásokból adódó fizetési kötelezettségeket teljesítenie kell;

g) központi szerződő fél: az a szervezet, amely a rendszer intézményeinek transzfer megbízásai tekintetében - a jogviszonyba belépve - mindannyiukkal szemben kizárólagos szerződő félként jár el;

h) közvetett résztvevő: az a hitelintézet, amely szerződéses kapcsolatban áll a rendszer valamely résztvevőjével és transzfer megbízásait e résztvevő közvetítésével bonyolítja le a rendszeren keresztül;

i) rendszer: az az írásbeli megállapodáson alapuló együttműködési forma,

ia) amikor három vagy több intézmény, továbbá - ha van ilyen - a teljesítő fél, a központi szerződő fél, az elszámoló fél, illetőleg a közvetett résztvevő megállapodik abban, hogy egymás közötti transzfer megbízásaik közös szabályok és egységes eljárási rend szerint kerülnek végrehajtásra,

ib) amely kijelölésre kerül és a kijelölő hatóság értesíti erről az Európai Bizottságot;

j) résztvevő: az intézmény, a központi szerződő fél, a teljesítő fél, valamint az elszámoló fél;

k) transzfer megbízás: valamely résztvevő rendelkezése, hogy egy pénzügyi összeget, illetőleg átruházható értékpapírt valamely hitelintézetnél vagy a teljesítő félnél vezetett számlán történő jóváírással bocsássonak a kedvezményezett rendelkezésére;

l) teljesítés: a rendszer résztvevői közötti tartozások és követelések kiegyenlítése a teljesítési számlákon;

m) teljesítési számla: a teljesítő félnél vezetett pénz vagy értékpapírszámla, ahol a rendszer résztvevői közötti transzfer megbízások kiegyenlítése történik;

n) teljesítő fél: az a szervezet, amely a rendszerben résztvevő intézmények, illetőleg a központi szerződő fél teljesítési számlájának vezetőjeként biztosítja a transzfer megbízások kiegyenlítését, illetve - szükség esetén - az intézmény, illetőleg a központi szerződő fél részére hitelt nyújt a teljesítés megkönnyítése érdekében.

(2) Az Európai Unió, illetőleg az Európai Unió tagállam kifejezésen az Európai Gazdasági Térséget, illetőleg az Európai Gazdasági Térség tagállamát kell érteni.

A rendszer résztvevői közötti megállapodás

3. § (1) A rendszer résztvevői közötti megállapodásnak tartalmaznia kell:

- a) a transzfer megbízás rendszerbe történő befogadásának időpontját,
- b) azt az időpontot, amikortól kezdve a transzfer megbízás nem vonható vissza a rendszerből,
- c) azon résztvevő megnevezését, amelynek feladata lesz:

ca) a bírósággal és az intézkedésre jogosult más hatósággal történő kapcsolattartás, ideértve a kijelölés iránti kérelem benyújtását, a fizetést korlátozó eljárással kapcsolatos 5. § (1) bekezdés szerinti értesítés fogadása céljából a bírósághoz és intézkedésre jogosult más hatósághoz történő bejelentkezést, továbbá

cb) az illetékes felszámoló bíróság és intézkedésre jogosult más hatóság 15 napon belüli értesítése a rendszer nyilvántartásba vételéről, valamint a rendszer résztvevőinek nevééről, székhelyéről, a cégnyilvántartási, illetőleg adószámáról, elérhetőségéről, illetve az ezekben bekövetkező változásokról,

d) a megállapodásban rögzíteni kell a c) pont szerinti résztvevő jogait és kötelezettségeit, az általa követhető eljárási rendet, a többi résztvevő vele szembeni kötelezettségét, elérhetőségét és a számára adott meghatalmazást,

e) a kijelölő hatóság felé történő kötelezettségvállalást

ea) az értesítések megtételére, okmányok, okiratok szükség szerinti bemutatására,

eb) olyan nyilvántartás vezetésére és öt évig történő őrzésére, amelyből utólag is egyértelműen megállapítható a bíróság, illetve az intézkedésre jogosult más hatóság 5. § (1) bekezdés szerinti értesítésének tartalma és megérkezésének időpontja,

f) a résztvevők közötti eljárási rendet, az egyes résztvevők jogait és kötelezettségeit, feladatát, a felelősségi viszonyokat.

(2) A megállapodásban foglaltak alapján egyazon résztvevő egyidejűleg elláthatja a központi szerződő fél, a teljesítő fél, valamint az elszámoló fél feladatát is.

(3) A megállapodás módosítása esetén - a módosítás elfogadását követő öt napon belül - a módosított megállapodást meg kell küldeni a kijelölő hatóság részére.

Az elszámolási nettósítás és a transzfer megbízások jogi hatálya

4. § (1) A 3. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott időponttól kezdődően a transzfer megbízás teljesítése és az elszámolási nettósítás a rendszer résztvevője elleni fizetést korlátozó eljárás megindításától függetlenül végrehajtható és megtámadhatatlan.

(2) Ha a transzfer megbízást az 5. § (2) bekezdése szerinti időpontot követően fogadta be a rendszer és még ugyanazon a napon végrehajtvák, teljesítését követően csak akkor válik jogilag kötelezővé és harmadik személyek számára megtámadhatatlanná, ha a teljesítő fél, illetve a központi szerződő fél, vagy az elszámoló fél bizonyítja, hogy az eljárás megindulásáról nem volt és nem is kellett, hogy tudomása legyen.

A fizetést korlátozó eljárás

5. § (1) A bíróság vagy az intézkedésre jogosult más hatóság a résztvevő elleni fizetést korlátozó eljárás megindításáról - ha az eljárás megindítását maga a résztvevő kéri, a kérelem előterjesztéséről - haladéktalanul értesíti a 3. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti résztvevőt, valamint a rendszer kijelölésére jogosult hatóságot.

(2) E törvény alkalmazásában a fizetést korlátozó eljárás megindításának időpontja:

- a) a fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható határozat, ennek hiányában
- b) az első fokon jogerős végzés esetében a jogerőre emelkedést megállapító végzés, ennek hiányában
- c) a jogerős határozat

bíróság vagy intézkedésre jogosult más hatóság általi meghozatalának időpontjával egyezik meg.

(3) E törvény alkalmazásában a bíróság által hozott határozat alatt csődeljárás esetében a fizetési haladékról, valamint az ennek meghosszabbításáról rendelkező végzést, felszámolási eljárás esetében a felszámolás elrendeléséről szóló végzést kell érteni.

(4) E törvény alkalmazásában a jogerőre emelkedés megállapítása tekintetében a bíróság soron kívül jár el.

(5) A résztvevő ellen indult fizetést korlátozó eljárásban a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 105. §-a (4) bekezdésének rendelkezése nem alkalmazható.

(6) A kijelölő hatóság a fizetést korlátozó eljárás megindításáról haladéktalanul értesíti a tagállamok illetékes hatóságait, valamint haladéktalanul továbbítja a tagállamoktól érkező értesítéseket a 3. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti résztvevőhöz.

(7) A bíróság vagy az intézkedésre jogosult más hatóság, illetőleg a kijelölő hatóság a fizetést korlátozó eljárás megindításával kapcsolatos értesítési kötelezettségének olyan módon köteles eleget tenni, hogy az értesítés postai úton és elektronikus irat formájában a legrövidebb időn belül megérkezzen a 3. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti résztvevőhöz, a kijelölő hatósághoz, illetve a többi tagállamhoz. Az értesítést úgy kell továbbítani, hogy tartalma és megérkezésének időpontja utólag is megállapítható legyen.

6. § A fizetést korlátozó eljárás során született határozatoknak és a megtett intézkedéseknek nem lehet az eljárás megindításának az 5. § (2) bekezdése szerinti időpontját megelőző időpontra visszaható, a résztvevőnek a rendszerben való részvételből származó jogait vagy kötelezettségeit érintő hatálya.

7. § A rendszer résztvevője ellen indult fizetést korlátozó eljárás esetén a résztvevőnek a rendszerben való részvételből származó jogait és kötelezettségeit a rendszerre irányadó jog szerint kell megállapítani.

A biztosíték sérthetlensége a fizetést korlátozó eljárásban

8. § (1) A rendszer bármely biztosítékot nyújtó résztvevője ellen indított fizetést korlátozó eljárás nem akadályozza a rendszer bármely résztvevője követelésének biztosítékból történő közvetlen kielégítését.

(2) A résztvevő ellen indított fizetést korlátozó eljárás esetén a 4. § (1) bekezdése szerint jogszerűen befogadott transzfer megbízás teljesítéséig nem lehet elvonni a teljesítési számláján nyilvántartott azon biztosítékokat, amelyek a résztvevőnek a fizetést korlátozó eljárás megindítása napján a rendszerrel szemben fennálló kötelezettsége teljesítését szolgálják. Ugyanígy felhasználható a résztvevő rendszerhez kapcsolódóan igénybe vehető hitelkerete - a hitelkeret fedezeteként ténylegesen meglévő biztosíték erejéig - a rendszerben keletkezett kötelezettségének teljesítésére.

(3)

(4) A rendszer résztvevőjének transzfer megbízására, illetőleg a biztosíték sérthetlenségére irányadó szabályok a közvetett résztvevő esetében is alkalmazandóak.

A rendszer kijelölése és a kijelölt rendszer nyilvántartása

9. § (1) Az e törvény hatálya alá tartozó rendszert a Magyar Nemzeti Bank (kijelölő hatóság) jelöli ki.

- (2) A kijelölt rendszert a kijelölő hatóság nyilvántartásba veszi.
- (3) A kijelölt rendszer résztvevőiről a bíróság nyilvántartást vezet.
- (4) A Magyar Nemzeti Bank által működtetett rendszer e törvény alapján kijelölt rendszernek minősül.

A rendszer kijelölésének feltételei és a kijelölő hatóság eljárása

10. § A rendszer kijelölésre kerül, ha teljesülnek az alábbi feltételek:

- a)* a megállapodásban résztvevők a rendszerre irányadó jogként a magyar jogot választják,
- b)* a megállapodásban résztvevők közül legalább egy magyarországi székhellyel rendelkezik,
- c)* a megállapodás tartalmazza a 3. § (1) bekezdésében foglaltakat,
- d)* a megállapodásban elszámoló félként rögzített résztvevő rendelkezik:
  - da)* a Tpt. 334. §-ában megnevezett elszámolóházi tevékenység végzése esetén a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének a Tpt. 338. § (1) bekezdése szerinti tevékenységi engedélyével, vagy
  - db)* a Hpt. 3. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti kiegészítő pénzügyi tevékenység (elszámolásforgalom lebonyolítása) végzése esetén a Magyar Nemzeti Banknak a Hpt. 3. § (6) bekezdésében előírt tevékenységi engedélyével, vagy
  - dc)* az Európai Unió más tagállama felügyeleti hatósága által kiadott elszámolóházi tevékenység végzésére jogosító engedéllyel,
  - e)* ha a rendszer résztvevői között külföldi székhelyű van:
    - ea)* a külföldi székhelyű résztvevő az adott ország jogszabályainak megfelelően alapított és bejegyzett, a rendszerben való részvételből eredő jogok gyakorlására és kötelezettségek teljesítésére képes gazdasági társaság,
    - eb)* a rendszerben való részvétel nem ütközik az adott ország jogrendjébe,
    - ec)* az adott ország jogszabályai minden külön eljárás nélkül biztosítják a résztvevő rendszerbeli tagságból eredő kötelezettségeinek korlátozás nélküli teljesítését,
    - ed)* a résztvevő ellen indított fizetést korlátozó bármely intézkedés esetében az adott ország jogszabályai a rendszer többi résztvevője számára a 4. §-ban, továbbá a 8. §-ban foglaltaknak megfelelő szintű védelmet nyújtanak,
  - f)* a kérelem benyújtása a 11. § (2)-(4) bekezdésében foglaltak szerint történik.

11. § (1) A kijelölési eljárásban a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény rendelkezéseit az e törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A kijelölési eljárás kérelemre indul, melyet a 3. § (1) bekezdésének *c)* pontja szerinti résztvevő nyújt be.

(3) A kijelölés iránti kérelmet és annak mellékleteit magyar nyelven, idegen nyelvű okirat esetén hiteles magyar nyelvű fordításban kell benyújtani.

(4) A kijelölés iránti kérelemhez mellékelni kell:

- a)* a rendszerben résztvevő elszámoló fél 10. § *da)-dc)* alpontja szerinti hatósági tevékenységi engedélyét,
- b)* a rendszert létrehozó és működését szabályozó megállapodást,
- c)* a rendszer résztvevőinek alapítói okiratát,
- d)* bejegyzett cég esetében három hónapnál nem régebbi cégkivonatot, bejegyzés hiányában a bejegyzés iránti kérelmet, annak igazolásával együtt, hogy a bejegyzés iránti kérelmet a cégbíróság átvette.

(5) A kijelölő hatóság a kijelölésről vagy a kijelölés megtagadásáról a kérelem benyújtását követő 90 napon belül határoz. A kijelölés megtagadása ellen közigazgatási hatósági eljárásban jogorvoslatnak nincs helye.

(6) A kijelölési feltételekben bekövetkezett bármilyen változást - a változást követő öt napon belül - be kell jelenteni a kijelölő hatóságnak.

(7) A kijelölés visszavonható, ha a rendszer nem e törvény és a kijelölés alapjául szolgáló megállapodásban foglaltak szerint működik.

(8) A kijelölő hatóság a rendszer kijelöléséről vagy a kijelölés visszavonásáról haladéktalanul értesíti a 3. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti résztvevőt és az Európai Bizottságot.

(9) A kijelölő hatóság eljárása illetékmentes.

Az Európai Unió más tagállamának joga alapján működő rendszer magyarországi székhelyű résztvevőjének adatszolgáltatási kötelezettsége

12. § (1) Az Európai Unió más tagállamának joga alapján működő rendszer magyarországi székhelyű résztvevője a rendszerhez való csatlakozás tényéről a csatlakozástól, illetve a rendszerből való kilépésről a kilépéstől számított 15 napon belül tájékoztatni köteles a kijelölő hatóságot.

(2) Az (1) bekezdés szerinti csatlakozásról szóló tájékoztatáshoz mellékelni kell:

a) a csatlakozási megállapodás (szerződés) másolatát,

b) tájékoztatást a rendszer elszámolási tevékenységéről, ideértve - ha van ilyen - a központi szerződő fél, az elszámoló fél, valamint a teljesítő fél megnevezését is.

Annak érdekében, hogy a kijelölő hatóság tisztában legyen azzal, hogy az Európai Unió más tagállamának joga alapján működő rendszernek, melyek a magyar résztvevői illetve, hogy e rendszer milyen szabályok szerint működik, a magyar résztvevőt adatszolgáltatási kötelezettség terheli.

13. § Jogos érdeke alapján bárki kérheti az intézményt, hogy adjon információt azon rendszerről, amelynek résztvevője, továbbá tájékoztatást kérhet e rendszer működésének fő szabályairól.

Átmeneti és záró rendelkezések

Hatálybalépés

14. § (1) E törvény az Európai Unióhoz történő csatlakozásról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napján lép hatályba.

(2)

Átmeneti rendelkezés

15. §

16. § (1)

(2)

Az Európai Közösségek jogszabályaihoz való közelítés

17. § E törvény a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgy körében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban az Európai Parlament és a Tanács a fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerekben történő teljesítés véglegességéről szóló 98/26/EK irányelvvel összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.